

Nükleer Kaza Halinde Erken Bildirim Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 26.1.1990 Sayı : 20414)

Kanun No.
3610

Kabul Tarihi
18.1.1990

MADDE 1. — Uluslararası Atom Enerjisi tarafından hazırlanarak Viyana'da 26 Eylül 1986 tarihinde imzaya açılan ve aynı tarihte Hükümetimiz tarafından imzalanan Nükleer Kaza Halinde Erken Bildirim Sözleşmesi'nin (11/2 maddesine ihtirazî kayıt konulmak suretiyle) onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

NÜKLEER KAZA HALİNDE ERKEN BİLDİRİM SÖZLEŞMESİ

Bu Sözleşmeye Taraf Devletler,

Bazı ülkelerde nükleer çalışmalar yapılmakta olduğundan haberdar olarak, nükleer kazaların önlenmesi, vukuunda ise sonuçlarının en aza indirilmesi amacıyla nükleer çalışmalarda yüksek düzeyde güvenliğin sağlanması için alınmış bulunan ve alınmakta olan kapsamlı önlemlere işaretle,

nükleer enerjinin güvenli gelişimi ve kullanımında uluslararası işbirliğinin daha da güçlendirilmesini arzularak,

sınırlarötesi radyolojik sonuçlarının en aza indirilmesi için devletlerin nükleer kazalara ilişkin bilgileri mümkün olan en kısa zaman içinde vermesi gerektiğine inanarak,

bu alanda bilgi alışverişi için ikili ve çok taraflı düzenlemelerin faydasına dikkat çekerek, aşağıda belirtilen konularda mutabık kalmışlardır:

Madde 1

Uygulama Kapsamı

1. Taraf bir Devletin veya onun kazai yetkisi veya denetimi altındaki özel ve tüzelkişilerin ikinci paragrafta zikredilen tesislerinde veya faaliyetlerinde, diğer bir Devlet için radyasyon güvenliği açısından önem arz edebilecek, uluslararası sınırları aşan veya aşabilecek radyoaktif madde salınımıyla sonuçlanmış veya sonuçlanabilecek herhangi bir kaza halinde bu Sözleşme uygulanacaktır.

2. Birinci paragrafta zikredilen tesisler ve faaliyetler aşağıda sıralanmıştır:

- (a) nerede konumlandırılmış olursa olsun herhangi bir nükleer reaktör;
- (b) herhangi bir nükleer yakıt çevrimi tesisi;
- (c) herhangi bir radyoaktif artık yönetimi tesisi;
- (d) nükleer yakıtların veya radyoaktif artıkların taşınması veya depolanması;

3610

18.1.1990

- (e) ziraat, sanai, tıbbi, ilmi ve araştırma amaçlarıyla radyoizotopların imali, kullanımı, depolanması, yok edilmeleri ve taşınmaları;
- (f) uzay araçlarında güç üretimi için radyoizotop kullanımı.

Madde 2

Bildirim ve Bilgi Verme

Birinci maddede belirtilen bir kazanın olması halinde (bundan sonra “nükleer kaza” olarak zikredilecektir) aynı maddede zikredilen Taraf Devlet:

(a) nükleer kaza mahiyeti, vukubulduğu zamanı ve uygun görüldüğü hallerde tam yerini doğrudan veya Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (bundan sonra “Ajans” olarak zikredilecektir) kanalıyla birinci maddede belirtildiği gibi fiziksel olarak etkilenmiş veya etkilenebilecek devletlere ve Ajansa derhal bildirecek ve

(b) ajansa ve paragraf (a) da zikredilen devletlere bu ülkelerdeki radyolojik sonuçların en aza indirilmesine ilişkin 5. maddede tanımlanan bilgilerden temin edebildiklerini derhal doğrudan veya Ajans kanalıyla, iletacaktır.

Madde 3

Diğer Nükleer Kazalar

Taraf Devletler, radyolojik sonuçların en aza indirilmesi yönünden, birinci maddede tanımlananların dışında kalan diğer nükleer kazaların meydana gelmesi halinde de bildirimde bulunabilirler.

Madde 4

Ajansın Görevleri

Ajans;

(a) İkinci maddenin (a) paragrafı uyarınca aldığı bildirim hakkında Taraf Devletlere, üye Devletlere, birinci maddede belirtildiği gibi fiziksel olarak etkilenen veya etkilenebilecek diğer devlet ve ilgili uluslararası-hükümetlerarası kuruluşlara (bundan sonra “uluslararası kuruluşlar” olarak zikredilecektir) derhal bilgi verecek; ve

(b) Herhangi bir Taraf Devlete, Üye Devlete veya ilgili uluslararası kuruluşu talepleri halinde, ikinci maddenin (b) paragrafı uyarınca alınan bilgileri süratle temin edecektir.

Madde 5

Temin Edilecek Bilgiler

1. İkinci maddenin (b) paragrafı uyarınca temin edilecek bilgiler, bildirim yapan Taraf Devletin o ana kadar temin edebildiği aşağıdaki verileri ihtiva edecektir:

(a) nükleer kazanın ne zaman vukubulduğu; mahiyeti ve uygun görüldüğü hallerde tam yeri;

(b) ilgili tesis veya faaliyet;

(c) kazanın, tahmin veya tespit edilen nedeni ve radyoaktif maddelerin sınırlarötesi yayılımına ilişkin olarak nükleer kazanın tahmini gelişimi;

3610

18.1.1990

(d) Radyoaktif salınımın uygun ve elverişli olduğu ölçüde mahiyeti, muhtemel fiziksel ve kimyasal yapısı ve miktarı, terkibi ve etkili salınım yüksekliği de dahil olmak üzere genel özellikleri;

(e) radyoaktif maddelerin sınırlarötesi yayılımının tahmini için gerekli olan meteorolojik ve hidrolojik şartlara ilişkin o sırada geçerli ve tahmini bilgiler;

(f) radyoaktif maddelerin sınırlarötesi yayılımına ilişkin çevresel ölçüm sonuçları,

(g) tesis sahası dışında alınmış veya planlanmış koruyucu tedbirler;

(h) radyoaktif salınımın zamana bağlı tahmini gelişimi.

2. Acil durumun, öngörülebilir ya da gerçek sona eriş zamanı da dahil olmak üzere, gelişimine ilişkin bu türden yeni bilgiler, uygun aralıklarla bu bilgilere ilave edilecektir.

3. Bildirimi yapan Taraf Devlet tarafından "gizli" olarak nitelenmiş olanlar hariç, ikinci maddenin (b) paragrafı uyarınca alınan bilgiler sınırlamaya tabi olmaksızın kullanılabilir.

Madde 6

Danışma

İkinci maddenin (b) paragrafı gereği bilgi sağlayan Taraf bir Devlet, etkilenen diğer bir Taraf Devletin kendi ülkesindeki radyolojik sonuçların en aza indirilmesi amacıyla yönelteceği ilave bilgi ve danışma taleplerine, makul bir şekilde uygulanabilir olduğu ölçüde süratle cevap verecektir.

Madde 7

Yetkili Makamlar ve Temas Noktaları

1. Taraf Devletlerden her biri, ikinci maddede zikredilen bildirimde bulunmak ve bu tür bilgileri almak için yetkili makamlarını ve temas noktalarını, Ajansa ve diğer Taraf Devletlere doğrudan veya Ajans kanalıyla bildirecektir. Bu tür temas noktaları ve Ajans bünyesindeki merkezi bir birim sürekli olarak hizmete hazır bulundurulacaktır.

2. Taraf Devletler 1 numaralı paragrafta zikredilen bilgilerde meydana gelebilecek herhangi bir değişiklikten Ajansı süratle haberdar edeceklerdir.

3. Ajans ulusal yetkili kuruluşlar ve haberleşme merkezleriyle birlikte ilgili uluslararası kuruluşların haberleşme merkezlerinin güncelleştirilmiş listelerini tutacak ve bunları Taraf Devletlere, Üye Devletlere ve ilgili uluslararası kuruluşlara bildirecektir.

Madde 8

Taraf Devletlere Yapılacak Yardım

Kendisinin nükleer faaliyeti olmayan, ancak aktif bir nükleer programı olup Sözleşmeye taraf bulunmayan bir devlet ile ortak sınırlara sahip, Sözleşmeye Taraf bir Devletin talebi üzerine, Ajans, Statüsüne uygun olarak ve Sözleşme hedeflerinin gerçekleştirilmesini kolaylaştırmak üzere, uygun bir radyasyon izleme sistemi için fizibilite ve kuruluş incelemeleri yapacaktır.

Madde 9

İkili ve Çok Taraflı Anlaşmalar

Taraf Devletler, karşılıklı çıkarların daha da geliştirilmesi yolunda, uygun gördükleri durumlarda, bu Sözleşmenin ana konusuna ilişkin ikili ya da çok taraflı anlaşmalar yapabilirler.

Madde 10

Diğer Uluslararası Anlaşmalarla İlişkisi

İşbu Sözleşme, Taraf Devletlerin bu Sözleşme kapsamındaki konularda halen yürürlükte bulunan veya bu sözleşmenin amaç ve hedeflerine uygun olarak gelecekte varılabilecek uluslararası anlaşmalardan doğacak karşılıklı hak ve yükümlülüklerini etkilemeyecektir.

Madde 11

Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraf Devletler arasında veya Taraf bir Devlet ile Ajans arasında, bu Sözleşmenin yorumlanması veya uygulanması ile ilgili bir uyuşmazlığın ortaya çıkması halinde, uyuşmazlığa taraf olanlar, uyuşmazlığın çözümü için görüşmeler yoluyla veya anlaşmazlıkların diğer barışçı yollarla çözümü yöntemlerinden kendilerince kabul edilecek biri vasıtasıyla birbirlerine danışırlar.

2. Taraf Devletler arasında bu nitelikteki bir uyuşmazlık birinci paragraf çerçevesindeki danışma talebinden itibaren bir yıl içinde çözülmemiş ise, uyuşmazlığa taraf olan devletlerin herhangi birinin talebi üzerine hakemliğe sunulur veya karara bağlanmak üzere Uluslararası Adalet Divanına götürülür. Uyuşmazlığın hakemliğe götürülmesi halinde, başvuru tarihinden itibaren 6 ay içinde uyuşmazlık tarafları hakemlik kurulunun oluşumu hakkında bir anlaşmaya varamamışlar ise, taraflardan biri Uluslararası Adalet Divanı Başkanından veya Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinden bir veya daha fazla hakem atamalarını talep edebilir. Uyuşmazlık taraflarının birbiriyle çatışan taleplerde bulunması halinde Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine yapılmış olan talep öncelik kazanır.

3. Bu Sözleşmeyi imzalarken, onaylarken, kabul ederken, uygun görürken veya katılırken, bir devlet kendisinin paragraf 2'de sözü edilen uyuşmazlıkların çözümüne dair usullerden herhangi biri veya her ikisi ile birden bağlı olmadığını beyan edebilir. Bu tür bir beyanda bulunmuş bir Taraf Devlet karşısında diğer Taraf Devletler, paragraf 2'de sözü edilen uyuşmazlık çözümü usulleri ile bağlı olmayacaklardır.

4. Paragraf 3'e uygun olarak beyanda bulunan Taraf bir Devlet, depoziter makama bildirimde bulunarak bunu her zaman geri çekebilir.

Madde 12

Yürürlüğe Giriş

1. Bu Sözleşme Viyana'da Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı Merkezinde 26 Eylül 1986 ve New York'da Birleşmiş Milletler Merkezinde 6 Ekim 1986'dan itibaren yürürlüğe girinceye kadar veya oniki ay boyunca, daha uzun olan dönem muteber olmak üzere, bütün devletlerin ve Birleşmiş Milletler Namıbya Konseyi tarafından temsil edilen Namıbya'nın imzasına açık olacaktır.

3610

18.1.1990

2. Bir devlet ve Birleşmiş Milletler Namibya Konseyince temsil edilen Namibya; bu Sözleşmeyi imzalayarak veya onaya, kabule ya da uygun bulmaya bağlı imzayı takiben onay, kabul veya uygun bulma belgesini tevdi ederek ya da katılma belgesini sunarak, Sözleşme hükümleriyle bağlı olma muvafakatını ifade edebilir. Onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgeleri depoziter makama tevdi edilecektir.

3. Bu Sözleşme, bağlayıcılık muvafakatının üç devlet tarafından ifade edilmesinden otuz gün sonra yürürlüğe girecektir.

4. Yürürlüğe girmesinden sonra bu Sözleşme ile bağlı olmayı kabul ettiğini ifade eden her devlet için, bu Sözleşme, muvafakat beyanından 30 gün sonra yürürlüğe girer.

5. a) Bu maddede belirtildiği üzere, bu Sözleşme, kapsadığı konularda uluslararası anlaşmaların müzakeresi, imzalanması ve uygulanması itibarıyla yetkili olan uluslararası örgütlerin ve egemen devletlerce kurulmuş olan bölgesel birleşme örgütlerinin katılımına açık olacaktır.

b) Yetki alanlarına giren konularda bu örgütler, kendi adlarına, Sözleşmenin Taraf Devletlere atfettiği haklara sahip olacaklar ve yükümlülüklerini yerine getireceklerdir.

c) Bu örgütler, katılma belgelerini tevdi ederken Sözleşmenin kapsadığı konulardaki saahiyetlerinin sınırlarını gösteren bir açıklamayı da depoziter makama ileteceklerdir.

d) Böyle bir örgüt, kendisine üye devletlere tanınmış oylar dışında bir oy hakkına sahip olmayacaktır.

Madde 13

Geçici Uygulama

Herhangi bir Devlet imza sırasında veya bu Sözleşmenin kendisi için yürürlüğe girmesinden önceki herhangi bir tarihte, bu Sözleşmeyi geçici olarak uygulayacağını beyan edebilir.

Madde 14

Değişiklikler

1. Bir Taraf Devlet bu Sözleşmede değişiklikler önerebilir. Önerilen değişiklik, bunu, diğer bütün Taraf Devletlere derhal iletecek olan depoziter makama sunulacaktır.

2. Taraf Devletlerin çoğunluğunun, depoziter makamdan, önerilen değişiklikleri ele almak üzere bir konferans toplamasını istemeleri durumunda, sözkonusu makam, çağrıyı müteakip en az 30 gün sonra başlayabilecek böyle bir konferansa katılmaları için bütün Taraf Devletlere, çağrıda bulunacaktır, Taraf Devletlerin tamamının üçte-iki çoğunluğu ile konferansta kabul edilen değişiklik, Viyana ve New York'ta bütün Taraf Devletlerin imzasına açılacak bir protokol şeklinde düzenlenecektir.

3. Protokol, en az üç devletin bağlılık muvafakatlarını beyan etmelerinden 30 gün sonra yürürlüğe girecektir. Yürürlüğe girişinden sonra bu protokol ile bağımlı olmayı kabul edecek her devlet için protokol, muvafakat beyanından 30 gün sonra yürürlüğe girer.

3610

18.1.1990

Madde 15

Çekilme

1. Taraf bir Devlet depoziter makama vereceği yazılı beyanla bu Sözleşmeden çekilebilir.
2. Çekilme, beyanın depoziter makamca alındığı tarihten bir yıl sonra geçerli olur.

Madde 16

Depoziter Makam

1. Ajans Genel Direktörü bu Sözleşmenin depoziteri olacaktır.
2. Ajans Genel Direktörü, Taraf Devletleri ve diğer bütün devletleri aşağıda belirtilen durumlardan ivedilikle haberdar eder:

- a) Bu Sözleşmenin veya herhangi bir değişiklik protokolünün her imzalanışında,
- b) Sözleşmeye veya herhangi bir değişiklik protokolüne ilişkin her onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesinin depozit edilmesinde,
- c) 11. maddeye uygun olarak her çekincenin konulmasında veya bunun geri alınmasında,
- d) 13. maddeye uygun olarak bu Sözleşmenin geçici uygulanacağı beyanında,
- e) Bu Sözleşmenin ve herhangi bir değişikliğinin yürürlüğe girişinde ve,
- f) 15. madde çerçevesinde yapılan her çekilmede.

Madde 17

Asıl Metinler ve Tasdikli Suretleri

Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinlerinin eşit derecede geçerli olduğu bu Sözleşmenin aslı, Taraf Devletlere ve bütün diğer devletlere tasdikli suretlerini göndermek olan Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı Genel Direktörünce muhafaza edilecektir.

Bu hususları bildirerek, aşağıda imzaları bulunan yetkili temsilciler 12. maddenin birinci paragrafında belirtildiği üzere imzaya açılmış bulunan bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı Genel Konferansının Bindokuzyüz Seksenaltı yılının Yirmialtı Eylül gününde Viyana'da yapılan Özel oturumunda kabul edilmiştir.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
13	75	5
38	56	3
39	66	200:201,241:245

I - Gerekçeli 305 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 66 ncı Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri Komisyonu görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/464